

Konnad teel(t) ! infotund

Elin Soomets

e-mail: soomets.elin@gmail.com

2014

Sissejuhatus teemasse

Päristuumsete liikide arv maailmas = 1,7mln

Selgroogseid = 62305 liiki

Kalad = 31300 liiki

Kahepaiksed = 6433 liiki →

Roomajad = 9084 liiki

Linnud = 9998 liiki

Imetajad = 5490 liiki

puukonnad

tömpsuulised

Kärnkonnad

siugkonnalised

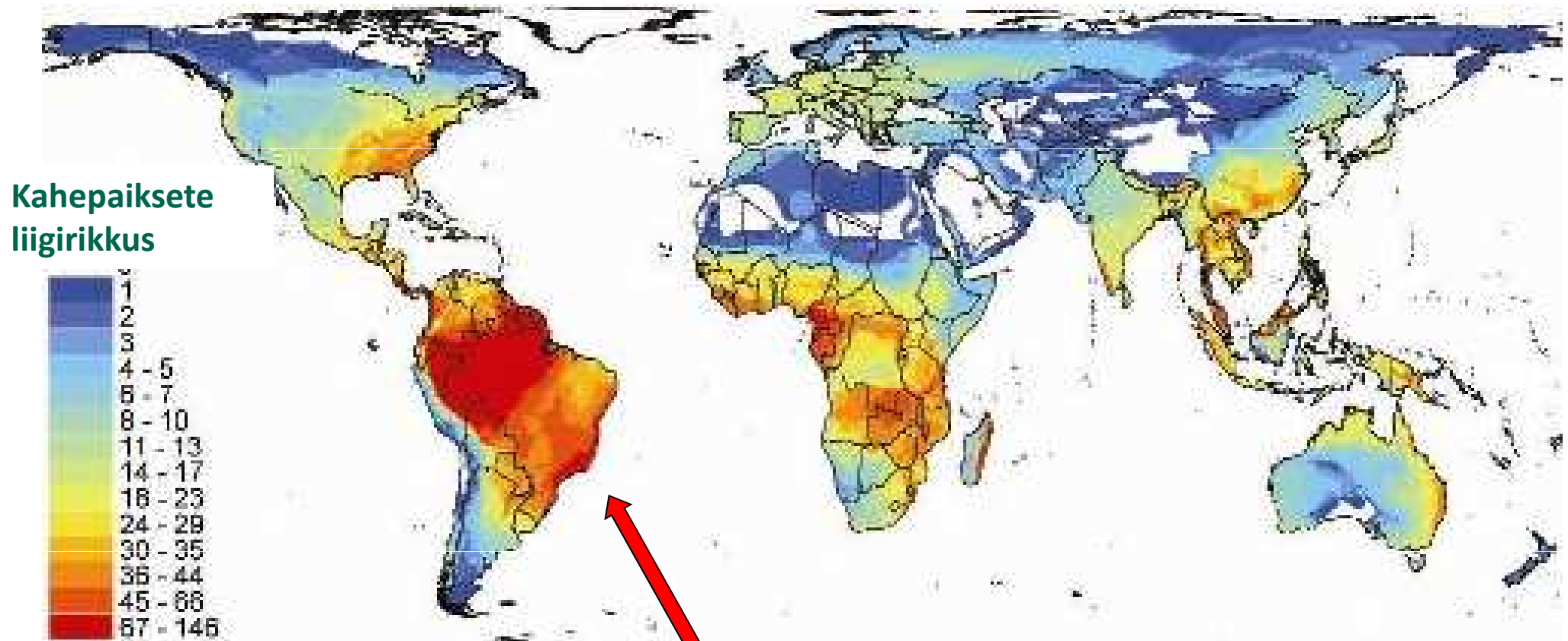
vesilikud

salamandrid

350 mln a.t. - kalad → kahepaiksete arengu algusaeg

Kahepaiksete liigirikkus

Aga miks siin nii palju liike on?

Mitu liiki kahepaikseid on Eestis?

Rabakonn

Rohukonn

Harilik kärnkonn

Tähnikvesilik

Harivesilik

Rohe-kärnkonn

Juttsehg-kärnkonn
ehk kõre

Mudakonn

Järvekonn

Veekonn*

Tiigikonn

Kuidas teha vahet pruunidel konnadel?

Rohukonn

kehapikkus

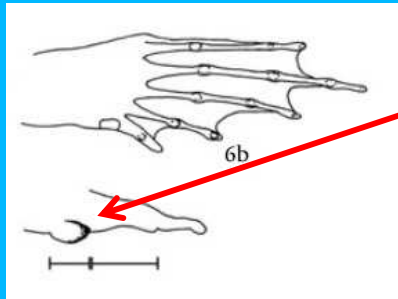
kuni 11cm

kõhu värvus

kirju

tagajala
kannakühm e
pöiaköbruke

varbast väiksem

koonu kuju

ümar

talvitumispaik

veekogu

häälistsus

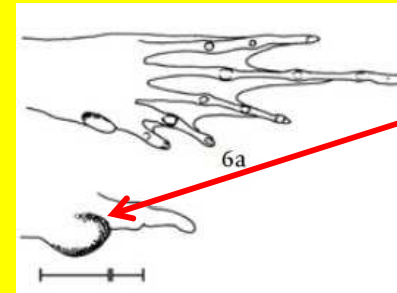
nurruv krooksumine

Rabakonn

kuni 8cm

valkjas,
morjas

varbast suurem

terav

maismaa

mulisev, haukuv

Millised on h. kärnkonn ja tähnikvesilik?

kehapikkus

Harilik kärnkonn

kuni 15cm

kõhu värvus

valkjashall, marmorjas

häälitus

piuksumine

talvitumispaik

maismaa

Tähnikvesilik

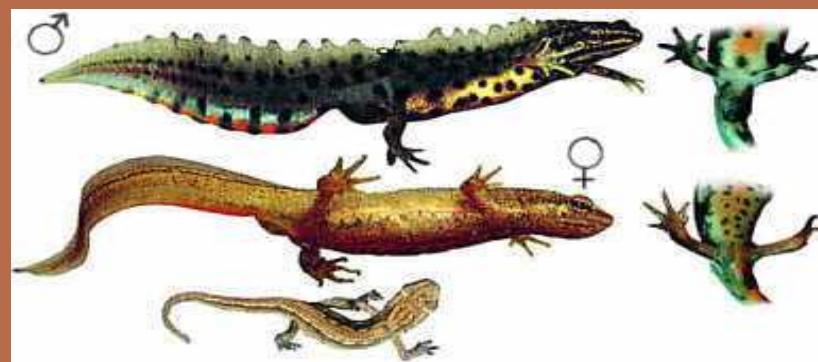
kuni 9cm

kollakasanž, mustad täpid-laigus

ei häälitse

maismaa

On see vesilik nüüd kahepaikne või hoopis roomaja?

Vesilik (kahepaikne)

VS

sisalik (roomaja)

- ❖ Sile nahk (sametine)
- ❖ Segamisel “vantsivad” rahulikumal sammul minema
- ❖ 4 varvast

- ❖ Soomuseline nahk, krobeline
- ❖ Segamisel “vudivad” kiirel sammul minema
- ❖ 5 varvast

Kiire tunnikontroll

Kellega on tegemist?

- 1) Sabaga – meenutab sisalikku, kuid **rändab** reipalt tiigi poole?
- 2) Krobelse nahaga, jässakas, hüppab kohmakalt või **pigem kõnnib**, öise aktiivsusega?
- 3) Sileda niiske nahaga, **hüppab**?

A

B

C

D

Miks meil üldse on vaja kahepaikseid?

- = oluline lüli toiduahelas (kullesed, täiskasvanud)
- = looduslik kahjuritõrje
- = olulised looduse seisundi näitajad
- = roll kultuuris ja rahvameditsiinis
- = ravimitööstus

Austraalia punasilmne puukonn

Looduskaitse ehk kuidas tagada konnade muretu igapäevaelu

Mida meie ISE saame kahepaiksete heaks teha?

Säilitada väikeveekogusid, ka ajutisi:

- ❖ Mitte prahistada!
- ❖ Mitte kuivendada!
- ❖ Mitte asustada tiikidesse kalu!
- ❖ Hoida tiigikaldad võsastumast ja väikeveekogud kinni kasvamast!

Mida on looduskaitsejad teinud Eesti kahepaiksete heaks?

- ❖ Elu- ja sigimispaike taastamine
- ❖ Kulleste kasvatamine kunstlikes tingimustes (nn haudejaamad)

Mis põhjustab kahepaiksete suremust?

• 2/3 kõigist Maailma kahepaiksete liikidest on väljasuremisohus + meeletu väljasuremise kiirus tänapäeval

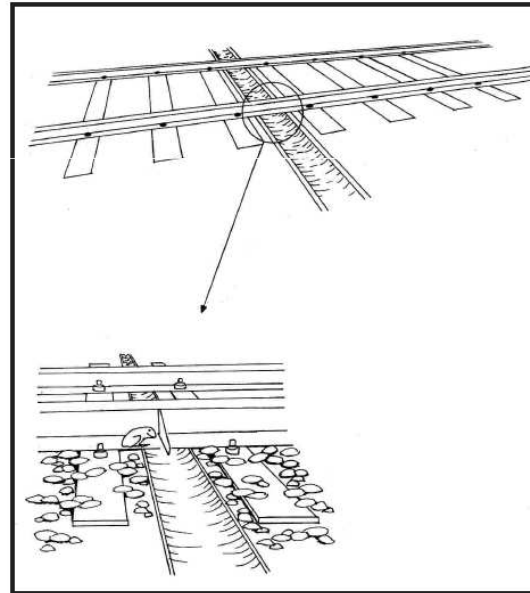
- ❖ Elupaikade hävimine
- ❖ Põllumajanduse intensiivistumine
(ehk suurem keskkonna saastatus)
- ❖ Võõrliigid (konkurendid, kiskjad)
- ❖ Haigused ja parasiidid
- ❖ **Hukkumine liikluskeerises** →

Liikluskoormusega üle 60 autot/h võib võib isegi

95% teed ületavates konnadest hukkuda

Leevendusmeetodid

**Aga kui meil pole veel selliseid
leevendusmeetmeid, kuidas siis ikkagi
kahepaikseid liikluses hukkumisest säästa?**

Aitame ISE konnad ohutult üle tee!

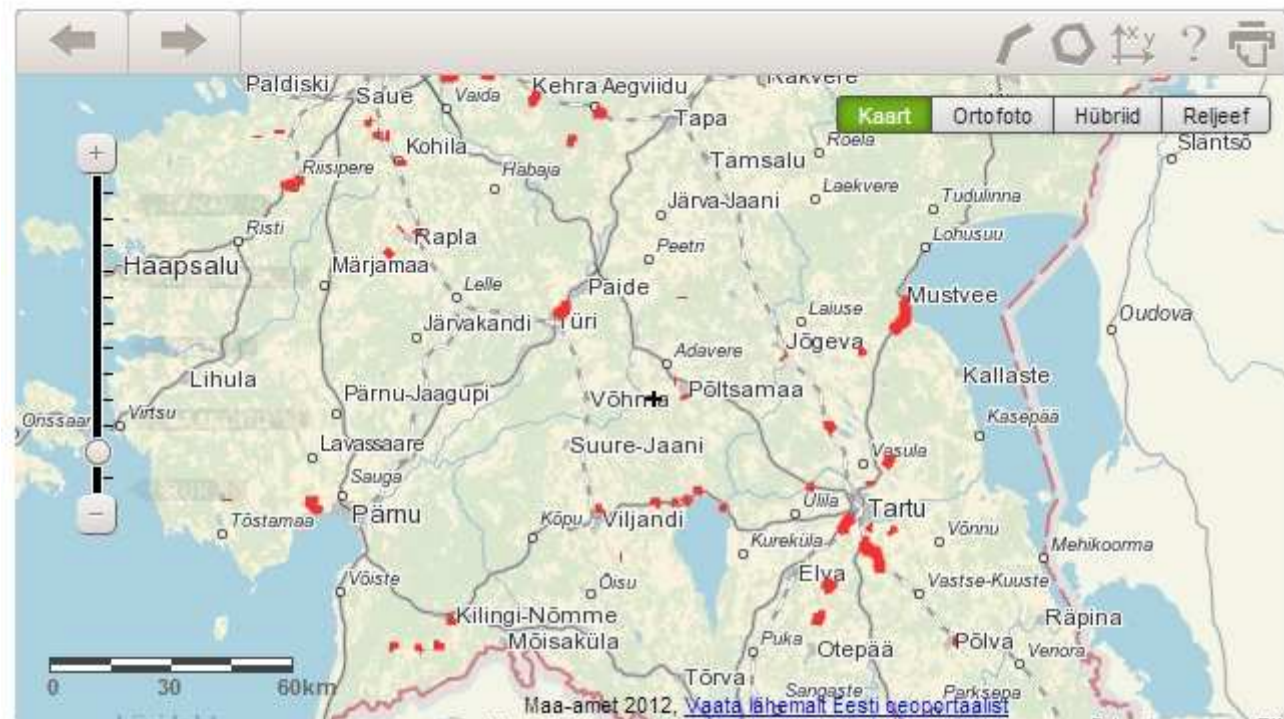

**Ja mis siis... ehk mis
kasu meie ja loodus
sellest saa(b)me?**

Kevadine konnaränne Eestis

Rändekaart:

<http://www.elfond.ee/et/konnadteel>

Konnade abistaja meelespea:

- ❖ Kõik Eesti kahepaiksed on inimesele ohutud. Kahepaiksed kannatavad hästi nälga, kuid ei talu kuumust, veepuudust ega stressi.
- ❖ Hoia konna õrnalt ja ära mulju. Hoia looma võimalikult lühikest aega, et vältida kuumašokki
- ❖ Loomade kogumiseks sobivad plastnõud ja puuvillased kotid, mida on eelnevalt niisutatud
- ❖ Vabasta loomad esimesel võimalusel, et nad saaksid jätkata rännet sigimisveekogusse
- ❖ Kui oled otsustanud konnasid üle tee aidata, piira kosmeetikatoodete kasutamist (sh parfüümid), sest konnade nahk on eriti tundlik ja kõik kunstlik on neile väga mürgine
- ❖ Võimalusel kasuta **ALATI** kindaid. Kummikindad peavad olema **ILMA** talgita või eelnevalt loputatud
- ❖ Kahepaiksete päästmisel eri piirkondades võta igas paigas kasutusele uued või puhtad kindad nii väldid haiguste ja parasiitide levikut
- ❖ Kahepaiksete nahaeritised võivad teist liiki kahepaikseid ärritada. **ÄRA PANE** kärnkonna **KOKKU** muude kahepaiksetega
- ❖ **Eelkõige säilita iseenda ohutus maanteel ehk helkurvestid ja helkurid on KOHUSTUSLIKUD !!!**
- ❖ **Olles alla 18. aasta vana, peab täiskasvanud (sõber) kaasas olema , kes tagab ohutuse liikluses!**

Mina ja mu sõber ehk kui mitu konna jõuame kahekesi ühe ööga üle tee aidata?

Ca **500** konna üle tee aitamiseks piisab sinust ja ühest su sõbrast.

Konnade rändeproгноos = 4-5 aktiivset ööd

(**NB: Soojad, vähemalt + 4°C**

ja niisked ööd)

Öö = päikeseloojangust
ca kella 1-2-ni öösel

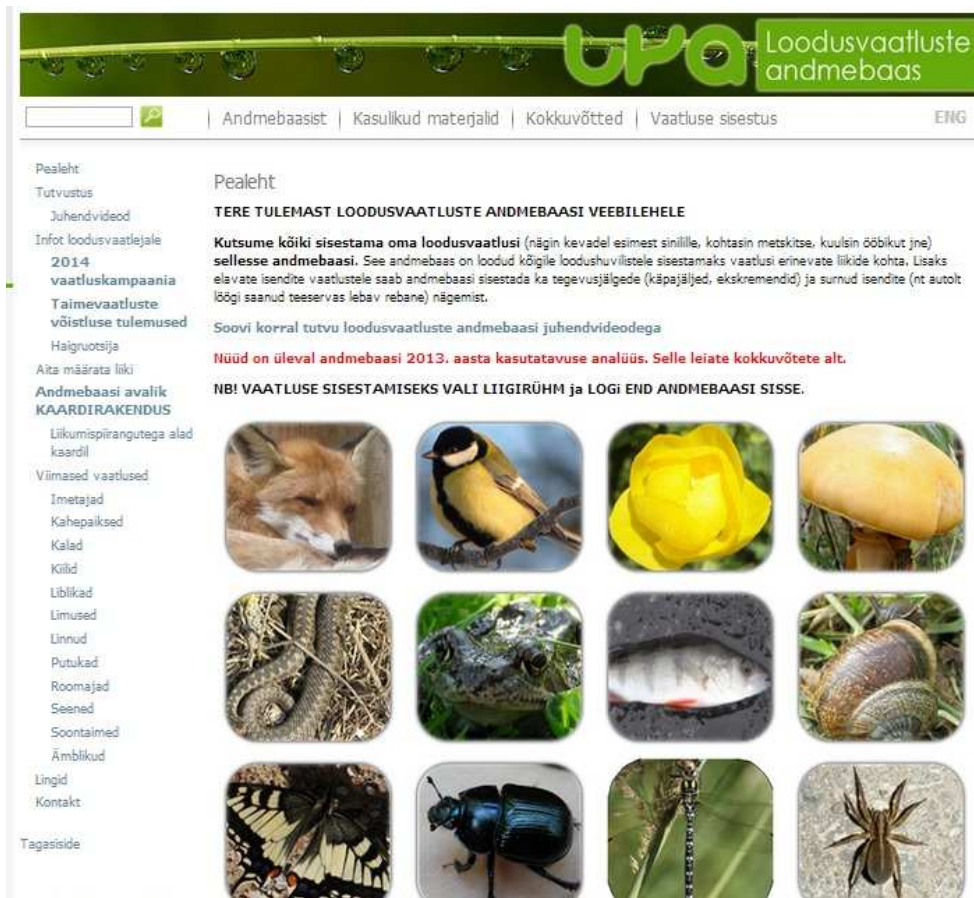

Millist infot võiks koguda?

- 1) koguja nimi + kontakt
- 2) täpne asukoht
- 3) aeg
- 4) üle tee aidatud konnade hinnanguline (hea, kui võimalikult täpne) arv
- 5) liigid (NB: kui liiki ei oska öelda, siis isegi see on hea, kui tead, kas konnad hüppasid või ronisid edasi)

No ja mida siis teha selle infoga, mida konnasid üle tee aidates kogusime?

Sisestada info: Loodusvaatluste andmebaasi (LVA)
<http://loodus.keskkonnainfo.ee/lva/>

VÕI
 Helistada 1313 (Keskkonnainspeksioon)

VÕI
 saata e-mail: elf@elfond.ee

VÕI
 kirjutada Facebook'is
<https://www.facebook.com/konnadteel>

Kus on veel sarnaseid konnade abistamise aktsiooni läbi viidud?

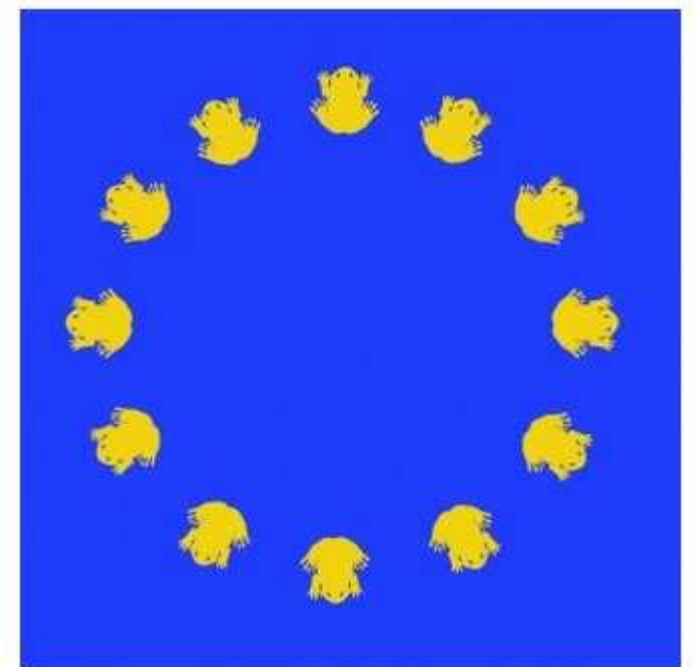
Šveits, Leedu, Holland, Saksamaa, Ungari, Suurbritannia jne...

http://animals-on-roads.org/EUWorkshopBook_Of_Abstracts2012.pdf

Suurbritannia projektid: *“Toads on roads”*, *“Toad Watch UK”*, *“Froglife”*

<http://www.savethefrogs.com/threats/roads/index.html>

<http://www.froglife.org/>

26. aprill = Rahvusvaheline Konnapäästepäev

Huvitavaid fakte kahepaiksetest...

(*Hyperolius viridiflavus*)

< 18mm (*Paedophryne amauensis*)

Eluiga üle 70 a (*Proteus anguinus*)

Austraalia aaga

Surinami kärnkonn

Tutvu lähemalt Eestis elavate kahepaiksetega...

Youtube'i video: Juttselg-kärnkonn ehk kõre:

<http://koolielu.ee/waramu/view/1-7c7e5be2-df2b-4162-92f3-7fd2d64ec8a6>

Youtube'i video: Vesilikud:

https://www.youtube.com/watch?v=ARr9Aq8N4n0&feature=player_embedded

Eesti kahepaiksete välimääraja (pdf):

http://www.keskkonnaamet.ee/public/documents/trykised/eesti_kahepaiksete_valimaaraja.pdf

Eesti kahepaiksete määraja app nutitelefonidele:

<https://play.google.com/store/apps/details?id=ee.walknlearn.amphibians.menu>

Ülevaade maailma kahepaiksetest:

<http://natmuseum.ut.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=977938/Kahepaiksed+riinu+rannap+2011.pdf>

Konnalaulud ehk mis liik teeb mis häält? :

<http://bio.edu.ee/loomad/2paiksed/2pindex.htm>

<http://www.loodusheli.ee/ET/loomaliigid/kahepaiksed/>

Ajakiri Eesti Loodus nr 4/2010 "Kahepaiksete eri"

<http://www.elfond.ee/>

Kes või mis on ELF?

- ❖ ELF = Eestimaa Looduse Fond
- ❖ ELF = sihtasutus ehk valitsusväline, nii poliitiliselt kui majanduslikult sõltumatu looduskaitsega tegelev kodanikeühendus.
- ❖ 1991.a. – loodi ELF 40 looduskaitaja ja loodusteadlase poolt
- ❖ ELF = teadlaste ja ametnike vaheline lüli info vahendamiseks

ELF-i teemad

Elupaigapõhised programmid

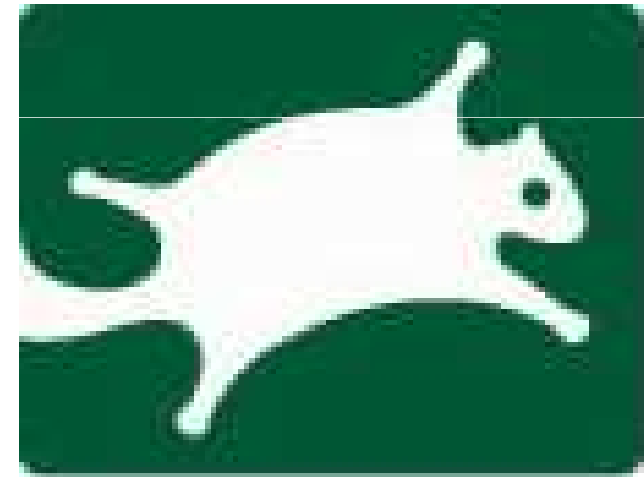
Meri, mets, märgalad

Liigikaitse programmid

Lendorav, nahkhiired, suured kiskjad

Säästev areng

Loodusharidus

ELF

ELF-i vabatahtlikud

18. aastane või noorem koos täiskasvanud sõbraga

Naftavabatahtlikud (ca 2000)

ELF-i talgujuhgid (ca 2000)

Konnavabatahtlikud (ca 250)

Talgukalender

<http://www.talgud.ee/> (uuendatakse jooksvalt)

Sh **3.mai** järjekordne
 “Teeme Ära” talgupäev

Info: rait@teemeara.ee

Täna kuulamast ja kaasa
mõtlemast 😊 !!!

...küsimusi...?

**Mis konnadel on suus, aga
kärnkonnadel pole?**